

d'nɛ:vɛ 'sə • pər d'ne:və se žə pa 'dɛ:
'ka: 'fa:jn pɛz'ná: (dan se je že občutno
podaljšal, skrajšal) • čas 'dɛ:n s'pi,
vɛ'čér pa 'pɔ: g'rè: • (pə) 'çɛ:le d'nɛ:
ve ja 'ka: ɥ 'š'já:frɔkə 3. mn., s prilastkom
omejeno trajanje v življenju, bivanju:
na s'tá:ra d'ni mɛ ja pa s'já:bə š'žə ●
čustv. **den za dnevom kar naprej, zelo**
pogosto: 'dɛ:n za d'ne:və sm 'xò:dža ɥ
'tá:verx • čustv. **govoriti (ta) v tri**
dni *govoriti brez smisla:* nɛ'má:žə
pəg'runtɛ – 'n'je: 'ka: 'ta:k u t'ri d'ni
g'va:rət • ⇒ iskati koga/kaj z LUČJO pri
belem prestvu • **iz dneva v den neneh-**
no, neprestano: z d'ne:va ɥ 'dɛ:n ja
g'li:x, 'nɛč se na z'bò:lša ta b'le:zən
(☐ ⇒ STALNO) • ⇒ LETO in den • čustv. **ne**
veš ne ure ne dneva ne veš, kdaj boš
umrl, kaj se ti bo zgodilo: 'ká: sɛ
'mò:rəš – 'ta:k 'ja: – s'ma:rt pride –
na 'vɛ:š 'n'je: 'ura 'n'je: d'ne:va • čustv.
ni dneva, da ne bi ... vsak dan ...:
'ni d'ne:va, da 'na: bɛ 'pa:ršu x 'nəm •
⇒ NOČ in den • čustv. **pri belem dnevu**
podnevi, ne skrivaj: 'dɛ: žə pɛ 'bɛ:l mɛ
d'ne:və k'rá:dɛjə • čustv. **(še) svoj živ**
den (še) nikoli: 'sò:j 'ž'ju 'dɛ:n ša 'n'ism
'ču 'kɛ: 'tá:ga | ⇒ DAN, ZADNE ☐ k 3
⇒ LETO ☐ Plet. [Tomlinšek 1903: 22: ed.:
»„d'ɛn" (nom. in acc.) [...] Gen. je
samo „dne", za dat. le „dnévъ"; loc. ni
ednak dat. kakor drugod često, ampak
se glasi dnévъ (pъ dnévъ), torej z -ɛ;
instr. dném poleg dnévъm.«; mn.: »Plur.
nom.: dnévъ, gen. dní, dar. dném in
dnévъm, acc.: dní, loc.: dnéh poleg
dnévъh, instr. dnémъ, dnévъ, dnévъm
(vse tri oblike je rabila ena in ista
oseba; dnévъm posebno v zvezi s
kakim pridevnikom ali števnikom, ki
s s svojim -mъ v instr. menda pro-
vzročuje tudi pri dnévъm končni
-mъ).«; dv.: »Dual. nom. acc.: dní, gen.:
dní, dat., loc., instr. kakor v mno-
žini.«]

denar ipd. ⇒ GNAR ipd.

denarnica ⇒ PRTOŠELJC

derekt ▶ dɛ'rɛ:kt (in de-; in dɛ'rɛ:-) prisl.
() *neposredno, naravnost:* 'pəs ja de-
'rɛ:kt u 'kɔ:čə 'liɛ:t'ɔ • dɛ'rɛ:kc_()ə se
pɛz'na:lɛ • poud. dɛ'rɛ:gz_()ajɛ'bá:va 'me:
| ☐ NARAVNOST ☐ Ø (SSKJ *direkt*)

derekten ▶ dɛ'rɛ:ktɥ [-tna -ə (in de-; in
dɛ'rɛ:-; [star., redk. -kn- >) prid. (rod. ed.
m. sp. -rɛ:kt'nɛga) *direkten, neposre-*
den: a ja 'tɔ: dɛ'rɛ:ktna p'rɔ:ga a ja
t're:ba pras'tɔ:pɛt? | ☐ Ø (SSKJ, SP

1962 *direkten*)

▶ **derektno** ▶ dɛ'rɛ:ktnə (in de-; in dɛ-
'rɛ:-; star., redk. -kn-) prisl. (☐) *direktno,*
neposredno, naravnost: 'ja:s_m_ɔ pa
'ka: dɛ'rɛ:ktnə 'rɛ:ku, da ja 'va:su, kə
pəs'ti, da ga ɥ't'rɔ:çɛ 'r'ɛ:dɛjə | ☐
NARAVNOST, z derektno (⇒ DEREKTNA) ☐ Ø
(SSKJ, SP 1962 *direktno*)

▶ **derektna** ▶ dɛ'rɛ:ktna (in de-; in dɛ-
'rɛ:-) dɛ'rɛ:kt'ne (in de-; star., redk. -kn-)
z (☐) • **z derektno naravnost:** z' dɛ-
'rɛ:kt'nɛ ja 'šɔ: da'mɔ: (☐ ⇒ DEREKTNO) |
☐ Ø

derektor ▶ dɛ'rɛ:ktɔr -ja (in de-; in dɛ-
'rɛ:-) m ziv. (☐) *direktor* [vɔd'ja: 't'je:č ja
'bɛ:ɥ 'šá:rb [za dɛ'rɛ:ktɔrja ([= dɛ-
'rɛ:ktɔr) | ☐ Ø (+ *direktor*)

derektorica ▶ dɛ'rɛ:ktɔrca -e (in de-; in
dɛ'rɛ:-) z (☐) *direktorica:* ɥ 'ɛ:l'krɔ:jə
'má:jə pa dɛ'rɛ:ktɔrcə 'dɛ: | ☐ Ø (SSKJ,
SP 1962 *direktorica*)

derektorski ▶ dɛ'rɛ:ktɔrs'kɛ -ska -ə (in
de-; in dɛ'rɛ:-) prid. (rod. ed. m. sp. -s'kɛ-
ga) *derektorski:* p'rɔ: dɛ'rɛ:ktɔrskə
p'žá:čə 'má:š, 'vɛ:š | ☐ Ø (SSKJ, SP 1962
derektorski)

dereza ⇒ KAMPIŽAR

DES ▶ 'dɛ:s -a m (☐) NŠ, nekaj *podjetje za*
distribucijo električne energije
[Državne elektrarne Slovenije]: na
'dɛ:sə ja 'še:f • ud_ɛ:sa ja 'pa:ršu ☐
SP 1962: 1038

desen ▶ dɛ:sən -sna -ə prid. (rod. ed. m. sp.
-s'nɛga) *desni a* |ki je na nasprotni
strani telesa kot srce|: 'dɛ:sna 'ɥɔ:ga
• 'dɛ:sna 'ɥɔ:ka (☐ DESNICA) **b** |ki je v
odnosu do človeka na taki strani|: te
'dɛ:s'nɛ b'žá:t'nɛk 'má: s'tɔ:čan • te 'zɔ:-
kən ja 'dɛ:sən • pə 'dɛ:s'nɛ s't'ra:nɛ ja
pɛ'lá:žá (☐ DESNA) • ⇒ na desno ROKO |
☐ Ø (+ desni)

▶ **desna** ▶ 'dɛ:sna -s'ne z (☐) • **na desno**
na desno |izraža desno stran|: na 'dɛ:-
snə 'jɛdɛ • **po desni** *po desni* |izraža
desno stran|: pə 'dɛ:s'nɛ se 'va:zɛ • z
desne z desne |izraža desno stran|: z
'dɛ:s'ne ja pɛ'p'jɛ:l'ɔ | ⇒ DESNO ☐ SSKJ

▶ **desno** ▶ 'dɛ:snə prisl. (☐) *desno:* 'dɛ:snə
se 'da:ržə • 'dɛ:snə pəg'lɛ:dɛ | ⇒ DESNA
☐ SSKJ

deset ▶ dɛ'sɛ:t -s'jɛ:tɛx (in de-) glav. štev.
(☐) *deset* |izraža število| **a** v samostalni-
ški rabi: d've:krɛt 'pɛ:t ja dɛ'sɛ:t • 'ura
ja ('pɔ:žə) dɛ'sɛ:t • ub dɛ's'jɛ:tɛx vɛ-
'čér (: 'zutɛ) • u 'pɔ:žə dɛ's'jɛ:tɛx **b** v
prilastkovni rabi: dɛ'sɛ:t 'pa:rsto • ɥ ti-
s'tɛ 'xišə sta 'živežá z dɛ's'jɛ:tɛm